

21-nji asryň Harijileri.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Sahypaň akyjysy: Esselämu aleýkum. Käwagt habarlarda, “Yslam döwleti” (diýilýän toparyň): “Jihad etmek, olary goldamak her musulmana pardyr” diýyänlerini görmek bolýar. Bu dogrumy? Dogry bolsa dogrulygyny, ýalan bolsa ýalanlygyny görkezýän deliller paylaşaýsaňyz?

Jogap: Waleýkum esseläm we rahmetullahi we berekatuh.

Yrakda peýda bolan we özlerini “Irak we Şam Yslam döwleti” diýip atlandyran, soňradan diňe “Yslam döwleti” diýip at alan topar, Tekfirji, Radikal, Harijî fyrkasýndandyr.

Bulara Tekfirji diýilmeginiň sebäbi musulmanlara käfir/kapyr diýyändikleri üçindir.

Bularýň edýän işleriniň Yslam bilen hiç hili baglanyşygy ýokdur. Özlerini Yslam döwleti diýip atlandyrmagynyň ýa-da jihat edýärис diýmeginiň hiç hili gadyr-gymmaty ýokdur. Bu kişiler musulman döwletlerinde fitne-fesat çykaryan, bigüna adamlary, musulmanlary öldürüyän, Yslam ýurtlarynyň bölek-büçek bolup, kapyrlara iým bolmagyna hyzmat edýän, musulman döwlet baştutanlaryny kapyr yylan edip soňra olara garşy çykýan fitneçi we dogry ýoldan azaşan ynsanlardan ybaratdyr.

Harijî ýa-da Hawarij fyrkasý iň gadymy fyrkalardandyr.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) 14-asyr öň bu toparyň peýda boljagyny habar berip, olaryň esasy wasplaryny aýdyп geçýär we ymmatyny olardan ägä edýär. Hatda Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) Harijilerden ägä edip, olaryň ähli wasplaryny beýan edişi ýaly başga fyrka ýok diýsek, öte geçdigimiz bolmaz.

Hadislarda habar berilen Harijileriň wasplary:

Ebu Said el-Hudri (radiAllahu anh) şeýle diýyär:

Ali (radiAllahu anh) Yemenden Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) altyn ugratdy. Pygamberimiz (sallallahu aleýh we sellem) hem ol altyny dört kişä bölüp berdi.

Ebu Said el-Hudri aýtdy: Kureýsiler gaharlanyp. **Bizi taşlap, (altynlary) Nejdin ulularyna beryäňmi?** diýdiler.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem): **Olar Yslama ysnyşsynlar diýip, (ol altynlary) olara berdim** diýyär.

Şol wagt gür sakally, ýaňaklary çykyp duran, gözü cukur, alny giň we saçы syrylgы bir adam gelip: **Eý Muhammet!** (sallallahu aleýhi we sellem) **Allahdan gork!** Diýdi.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) Oňa: **Eger Men ytagat etmesem kim Allaha ytagat etsin!?** Allah Tagala Maňa dünýäni ynandy, siz Maňa ynanmazçylyk edýäňizmi? Diýdi.

Soňra Ebu Said el-Hudri (radiAllahu anh) şeýle diýdi: Ol kişi yzyna gitdi. Jemagatdan biri bolsa, Halid bin Welidmik (radiAllahu anh) diýyärin, Ony öldürmek üçin Pygamberimizden (sallallahu aleýhi we sellem) rugsat sorady.

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) Oňa degmezligi buýrup:

إِنَّ مِنْ صِنْصِنَى هَذَا قَوْمًا يَقْرُءُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوزُ حَنَاجِرَهُمْ يَقْتُلُونَ أَهْلَ الْإِسْلَامِ وَيَدْعُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمَيَةِ لَئِنْ أَذْرَكُتُهُمْ لَا قَتَلُوكُمْ قَتْلٌ عَادٍ

“Bu adamyň neslinden şeýle kişiler çýkar, olar Kuran okarlar emma okan Kuranylary bogazyndan aşak geçmez. Butparazlary taşlap, musulmanlary öldürerler. Olar göyä awyň bärisinden girip aňyrsyndan çýkan ok ýaly Yslamdan çýkarlar. Eger Men bulara gabat gelsem, (Allah Tagalaň) Ad kowmuny öldürüşi ýaly olary öldürerin diýdi.¹

Başga rowayatda bolsa:

دَعْةٌ فَإِنَّ لَهُ أَصْحَابًا يَخْرُجُ أَحَدُكُمْ صَلَاتُهُ مَعَ صَلَاتِهِ، وَصَيَامُهُ مَعَ صَيَامِهِ، يَمْرُّونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُّ السَّهْمُ مِنَ الرَّمَيَّةِ

“Oňa degmäň! Onuň (neslinden) şeýle bir kişiler çýkar siz olaryň namaz kylyşyny, oraza tutuşyny görüp öz namazyňza, orazaňza göwnüňiz ýetmez. Olar Kuran okarlar, emma Kuran bogazlaryndan aşak geçmez. Olar okuň awyň içinden çykyp gidişi ýaly dinden çykyp giderler...”²

Hadysdaky kişi hawarijleriň başydyr. Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) garşıy çykýar. Ynsanlara we jynlara, Allaha gul bolmagy, Allah gorkusyny öwretmäge gelen, Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) Allahdan gork diýip, edepsiz sözler diýýär. Hatda sahabalar onuň bolşuna gahar edip, ony öldürmek isleyärler. Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) oňa degmezligi buýrup onuň neslinden, yzyndan geljek kişileriň wasplaryny ymmatyna habar berýär.

Olar: **Kuran okarlar emma okan Kuranylary bogazlaryndan aşak geçmez.**

Ýagny Kuran kalplaryna barmaz. Kurana dogry düşünmän, manysyny bilmän okarlar.

Olar: **Butparazlary taşlap, musulmanlary öldürerler.**

Bu wasp Taryhdaky we zamanamyzdaky Harijileriň esasy wasplarynyň biridir. Musulmanlary öldürmek. Çünkü Harijilei özlerinden başgalaryny doly musliman hasap etmezler we öz ýalňyş düşünjeleri sebäpli muslimanlary dinden çykan mürted/kapyr hasap ederler. Şonuň üçin hem muslimanlaryň janyna, malyna degmekden çekinmezler. Zamanamyzdaky Harijileriň muslimanlaryň ýurtlarynda partlamalar, hüjümler amala aşyrmagy we parahat ýaşap ýören halky nyşana almagy. Bunyň aýdyň mysalydyr.

Olar: **göýä awyň bärisinden girip aňyrsyndan çykýan ok ýaly Yslamdan çykarlar.**

Ýagny dinden çykarlar.

Pygamberimiz(sallallahu aleýhi we sellem): **Eger Men bulara gabat gelsem, (Allah Tagalaň) Ad kowmuny öldürüşi ýaly olary öldürerin** diýýär.

Üns beriň musliman doganlar!

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) ymmatyna söweş islemezligi nesihat etdi. Emma Harijilere gezek gelende huı Özi olary öldürmek isledi we Ad kowmunyň öldürülüşi ýaly edip öldürerdim diýdi.

Bu diýmeginiň manysy: Allah Tagalaň Ad kowumynyň ählisini heläk edişi ýaly Men olaryň hemmesini ýok ederdim diýmekdir.

Şunuň özi hem Harijileriň nä derejede azan we ymmata zyýanly ynsanlardygyna düşünmek üçin ýeterli delildir.

Olar şeýle bir ybadat ederler: **Siz olaryň namaz kylyşyny, oraza tutuşyny görüp öz namazyňza, orazaňza göwnüňiz ýetmez.**

Ýagny Harijiler ybadathon adamlardyr. Hatda taryh kitaplarda habar berilişi ýaly gadym Harijileriň maňlaýlarynda sezde yzlary bolar eken. Hatda namaz kylmakdan ýaňa aýaklarynyň derilerinde yzlar emele geler eken. Harijiler özlerini dini berk tutýan, Allah ýolunda jihat edýän, yhlasly kişilerden hasaplarlar.

Ebu Zerden (radiAllahu anh) habar berilýär, Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýdi:

إِنَّ بَعْدِي مِنْ أَمْتَى - أَوْ سَيَكُونُ بَعْدِي مِنْ أَمْتَى - قَوْمٌ يَقْرُونَ الْفُرْقَانَ لَا يُجَاوِزُ حَلَاقِيهِمْ يَمْرُّونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُّ السَّهْمُ مِنَ الرَّمَيَّةِ ثُمَّ لَا يَغُودُنَ فِيهِ هُمْ شُرُّ الْخَلْقِ وَالْخَلِيلَةِ ". رواه مسلم

“Menden soňra ymmatymdan şeýle bir adamlar çýkar, olar Kuran okarlar emma Kuran olaryň bogazыndan aşak geçmez. Awyň içinden okuň çykyp gidişi ýaly dinden çykarlar we gaýdyp dine dönmezler. Olar ynsanylaryň we haýwanlaryň iň şerlileridir.”³

Olar: **ynsanylaryň we haýwanlaryň iň şerlileridir, erbetleridir.**

Hezreti Ali (radiAllahu anh) aýdýar: Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýenini eşitdim:

سَيَخْرُجُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ أَحَدَاثُ الْأَسْنَانِ سُفَهَاءُ الْأَخْلَامِ يَقُولُونَ مِنْ خَيْرِ قَوْلِ الْبَرِّيَّةِ يَقْرُونَ الْفُرْقَانَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَ هُمْ يَمْرُّونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ

السَّهُمْ مِنَ الرَّوْبَةِ فَإِذَا لَقِيَتُهُمْ هُمْ فَاقْتَلُوهُمْ أَجْرًا لِمَنْ قَاتَلَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ " . متفق عليه

"Ahyrzamanda ýaşlary kiçi, beýnisiz ýagny akmak kişiler çykar. Iň haýyrly sözleri gürlärler. Kuran okarlar emma Kuran bogazlaryndan aşak geçmez. Olar awyň içine girip çykan ok ýaly dinden çykarlar. Olara gabat gelseňiz, olary öldürüň. Çünkü olary öldüren üçin kyýamat günü sogap bardyr." ⁴

Olar: ýaşlary kiçi, beýnisiz ýagny akmak kişiler.

Taryhda boluþy ýaly zamanamyzdaky Harijileriň aglabा bölegi dar düşünjeli, akmak, beýnisiz ýaşlardan ybaratdyr. Edýän işleriniň netijesini pikirlenmeýän, gaharjaň, gödek ýaşlardyr.

Olar: Iň haýyrly sözleri gürlärler.

Ýagny olar gürlande Kuranyň aýatlaryndan gürlärler. Hakdan, adalatdan, jihatdan gürlärler.

Emma diýyän zatlaryna doly düşünmezler ýa-da ýalňyş düşünerler.

Taryh boýy haçanda Harijiler peýda bolanda musulmanlar olar bilen söweşdiler. Çünkü Harijiler musulmanlaryň jany, maly, ýurtlary üçin howply adamlardyr. Hadysda habar berilişi ýaly olara garşı göreşmek sogaptdyr.

Harijilere güýç bilen çäre görmek aýry şahyslara dälde. Musulman baştutanyň boýnuna düşyändir.

Pygamberimiz(sallallahu aleýhi we sellem)hadysda: **الخوارج كلام النار**

"Harijiler jähennemiň güjükleridir" ⁵diýyär.

Bu bolsa, olaryň azgynlyklaryna göz ýetirmek üçin ýene bir delildir.

Ibn Omar (radiAllahu anh), Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýenini eşitdim diýyär:

قال ابن عمر سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول
كَلَّما خَرَجَ قَرْنَ قُطِعَ أَكْثَرُ مِنْ عَشْرِينَ مَرَّةً حَتَّى يَخْرُجَ فِي عَرَاضِهِمُ الدَّجَانَ

"Olar her peýda bolanlarynda, ýok edilerler we bu ýigrimi gezek gaýtalanar. Iň soňundan olaryň içinde Dejjal çykjakdyr." ⁶

Alymlaryň belläp geçişleri ýaly Hawarijler tä Dejjal çykýança peýda bolup durjaklardyr.

Harijileriň taryhdaky jenaýatlaryndan bir mysal:

Taryhda Harijiler üçünji Halifa Hezreti Osmana (radiAllahu anh) garşı çykyp ony öldürýärler we musulmanlaryň gaznasyny talaýarlar.

Dördünji Halyfa Hezreti Ali (radiAllahu anh) zamanasyndaky Harijiler bolsa, Hezreti Alini (radiAllahu anh) Allahı hökümi bilen höküm etmezlikde günäkärläp, Oňa kapyr diýyärler we oňa garşı söweşýärler. Harijiler ymmatyň iň haýyrly ynsanlaryna garşı çykyp, olary öldürenlerinde hem öz edýän işlerini Allah ýolundaky jihat diýip, atlandyrýardylar.

Üns beriň musulman doganlar!

Harijiler ymmatyň iň haýyrly iki kişisine, dirikä jennet bilen buşlanan, Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sahabalary bolan Hezreti Osmana, Hezreti Ala garşı çykýarlar. Özlerini olardan üstün görýärler we öz hereketlerini jihat diýip, atlandyrýarlar.

Zamanamyzdaky Tekfirjiler, radikal toparlar bolsa, şol Harijileriň dowamydyr.

Edil gadym Harijiler ýaly, täze Harijiler hem musulmanlary tekfir edýärler. Musulman döwlet baştutanlaryna kapyı diýyärler. Halky döwlete garşı öjükdüryärler we öz edýän işerine jihat diýip, atlandyrýarlar.

Alžırda, Sirýada, Müsürde, Saud Arabystanda, Kawkazda, Orta Aziýa ýurtlarynyň käbirlerinde Harijiler uly fitne-fesatla çykardylar. Parahat düzgüni bozmak, halky partlatmak, gozgalaň turzmak Harijileriň edýän işleridir.

Harijileriň edýän jenayatlary sebäpli adaty dinini tutyp ýören musulmanlar kösenýär we Yslamyň abraýyna şikes ýetýär. Öz edýän işlerini diniň ady bilen edýändikleri üçin, musulman bolmaýanlaryň Yslamy ýigrenmegine sebäp bolýarlar. Köp ýurtlarda Harijileriň edýän fitnelerinden soňra musulmanlara basyş edilýär. Yslam dagwatynyň, medreseleriň, metjitileriň, merkezleriň ýapylmagyna sebäp bolýarlar.

Bu basylsara Amerikada, Ýewropada hasam köp duşmak bolýar. Çünkü Amerikada, Ýewropada Yslamyň ýáýramagynyň

önüni aljak bolýan kişiler, Harijileriň edýän fitne-fesatlaryny bahana edip ulanýarlar we ähli muslimnlary göýä teror ýaly edip görkezmäge çalyşyarlar.

Kabir ýerlerde bolsa, muslimnlara edilýän nähak basyşlar, käbir jahyl muslimnlaryň radikallaşmagyna we Hariji toparlaryň toruna düşmegine sebäp bolýar.

Harijiler muslimnyny ýa-da kapyrmy?

Ähli-sünnet Harijiler hakda, dinden çykan kapyrmy ýa-da günükär muslimnyny diýip, yhtylaf etdiler.

Käbirleri olary kapyr hasap eden bolsada, dogrusy olaryň günükär muslimnalygydyr.

Bu aýdylanlardan soňra Harijileri we olaryň düşünjesine aldanan ynsanlary tanamak üçin, olaryň wasplaryny şu görüňsede jemläp bileris:

1-Dürli radikal toparlary hak ýolda hasap etmek we olaryň edýän jenaýatlaryny jihat diýip atlandyrmak.

2-Uly günä eden ýagny zyna eden, arak içen muslimnlary kapyr yylan etmek.

3-Musulman döwlet baştutanlaryna kapyr diýip, halky hökümede garşy küşgürmek, döwlet baştutanyň aýyplaryny halka paş etmek.

4-Döwletiň içinde gizli guramalar emele getirip, ýurdyň içinde gozgalaň, fitne çykarmaga çalyşmak.

5-Öz pikir düşünelerini kabul etmeýänleri kapyr, mürted hasap etmek.

6-Ibn Bätz, Ibn Useýmin, Albani ýaly alymlara we başga ähli-sünnet alymlaryna Köşk mollasy, Soltanyň mollasy, Mürjiye Jehmiye ýaly atlar dakmak.

7-Diňe uly alymlaryň, müftüleriň, kazylaryň gürlemeli, fetwa bermeli meselelerinde özleriçe netije çykaryp fetwa bermek.

8-Gödeklilik, delilleriň diňe zahirine seretmek.

9-Gürlänlerinde hakdan, jihatdan, zuluma garşydyklaryny gürlärler. Aslynda bolsa, bu zatlar diňe muslimnlary öz duzaklaryna düşürmek üçin owadan sözleridir.

10-Harijileriň ýene bir sypaty döwletiň içinde miting, zabostowka ýaly döwlete garşy edilen hereketlere meçew berip, goldarlar we halky şolar ýaly bidüzgüncilige çağyrarlar.

11-Köp ýerlerde Harijiler özlerini gizleýärler we biz ähli-sünnet, selefi diýip, muslimnlary aldaýarlar. Käbirleri bolsa, gaflat ukusynda bolany üçin özünüň Harijileriň ýoluna girenligini bilmeyärler.

Hakyky Ähli-sünnet, Selefiler Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sünnetine weselef-i-salyhyna eýerýän kişilerdir. Yslamyň ýoly açık we aýdyňdyr. Yslamda bukulgy, gizli zatlar ýokdur. Yslam, Ähli-sünnet bular ýaly Harijilerden uzakdýr, päkdir.

Biliň muslimnan doganlar!

Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) aýdyşy ýaly: Harijileriň jähennemiň güjükleridir. Ynsanlaryň we haýwanlaryň iň şerlileridir. Olar akmak ynsanlardyr.

Olardan we olara garşy gowy göz bilen seredýänlerden uzak boluň!

Olaryň owadan sözlerine, özlerini hak ýolda diýmegine, Allah ýolunda göreşýaris diýmegine aldanmaň!

Olar parhat ýasaýışy bozýan, Yslama zyýan beryän, Yslam dagwatynyň we musliman döwletleriň ösmegine päsgel bolýan kişilerdir!

Harijileriň bar ýerinde uruş-söwüş, gan döküşüklik, fitne-fesat bardyr!

Olara garşy görüşmekde sogap bardyr!

Olara garşy görüşmegiň iň täsirli ýoly, muslimnlara dogry ýol bolan ähli-sünnediň, selefi-salyhynyň ýoluny akydasyny öwretmekdir. Harijilerden we ähli azan fyrkalardan, ägä etmekdir.

Allah Tagala ählimizi ähli-sünnediň ýolunda berkitsin. Azanlary dogry ýola getirsin.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Buhari No: 3344. Muslim No: 1064.

2-Buhari No: 6163. Müslim No: 1064.

3-Muslim No: 1067.

4-Buhari No: 3611. Muslim No:1066.

5-Ahmed No: 4/382. Ibn Mäje No:173.

6-Ibn Mäje No: 174.